

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē uttarakāṇḍē

॥ *triṃśaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ triṃśaḥ sargaḥ ॥

brahmaṇēndrajitē varam praḍāya tadbandhanata indrasya
mōcanaṃ tadīyaṃ pūrvakṛtamaghaṃ smārayitvā
tatkartṛkavaiṣṇavayāgasyānuṣṭhānāya sammatidānaṃ taṃ
yajñaṃ pūrayitvēndrasya svargalōkē gamanam

jitē mahēndrē'tibalē
rāvaṇasya sutēna vai |
prajāpatiṃ puraskṛtya
yayurlaṅkāṃ surāstadā ॥ 7.30.1 ॥

tatra rāvaṇamāsādya
putrabhrāṭṛbhirāvṛtam |
abravīd gaganē tiṣṭhan
sāmapūrvam prajāpatiḥ ॥ 7.30.2 ॥

vatsa rāvaṇa tuṣṭō'smi
putrasya tava saṃyugē |
ahō'sya vikramaudāryam
tava tulyō'dhikō'pi vā ॥ 7.30.3 ॥

jitaṃ hi bhavatā sarvaṃ
 trailōkyaṃ svēna tējasā |
 kṛtā pratijñā saphalā
 prītō'smi sasutasya tē || 7.30.4 ||

ayaṃ ca putrō'tibala -
 stava rāvaṇa vīryavān |
 jagatīndrajidityēva
 parikhyātō bhaviṣyati || 7.30.5 ||

balavān durjayaścaiva
 bhaviṣyatyēva rākṣasaḥ |
 yaṃ samāśritya tē rājan
 sthāpitāstridaśā vaśē || 7.30.6 ||

tanmucyatāṃ mahābāhō
 mahēndraḥ pākaśāsanah |
 kiṃ cāsya mōkṣaṇārthāya
 prayacchantu divaukasaḥ || 7.30.7 ||

athābravīnmahātējā
 indrajit samitiñjayaḥ |
 amaratvamahaṃ dēva
 vṛṇē yadyēṣa mucyatē || 7.30.8 ||

tatō'bravīnmahātējā
 mēghanādaṃ prajāpatiḥ |
 nāsti sarvāmaratvaṃ hi
 kasyacit prāṇinō bhuvi || 7.30.9 ||

pakṣiṇaścatuspadō vā
 bhūtānāṃ vā mahaujasām |
 śrutvā pitāmahēnōkta -
 mindrajit prabhuṇāvyayam || 7.30.10 ||

athābravīt sa tatrasthaṃ
 mēghanādō mahābalaḥ |
 śrūyatāṃ yā bhavēt siddhiḥ
 śatakratuvimōkṣaṇē || 7.30.11 ||

mamēṣṭaṃ nityaśō havyai -
 rmantraiḥ sampūjya pāvakam |
 saṅgrāmamavatartuṃ ca
 śatrunirjayakāṅkṣiṇaḥ || 7.30.12 ||

aśvayuktō rathō mahya -
 muttiṣṭhēt tu vibhāvasōḥ |
 tatsthasyāmaratā syānmē
 ēṣa mē niścītō varaḥ || 7.30.13 ||

tasmin yadyasamāptē ca
 japyahōmē vibhāvasau |
 yudhyēyaṃ dēva saṅgrāmē
 tadā mē syād vināśanam || 7.30.14 ||

sarvō hi tapasā dēva
 vṛṇōtyamaratāṃ pumān |
 vikramēṇa mayā tvēta -
 damaratvaṃ pravartitam || 7.30.15 ||

ēvamastviti taṃ cāha
 vākyam dēvaḥ pitāmahaḥ |
 muktaścēndrajitā śakrō
 gatāśca tridivam surāḥ || 7.30.16 ||

ētasminnantarē rāma
 dīnō bhraṣṭāmaradyutiḥ |
 indraścintāparītātmā
 dhyānatatparatām gataḥ || 7.30.17 ||

taṃ tu drṣṭvā tathābhūtam
 prāha dēvaḥ pitāmahaḥ |
 śatakratō kimu purā
 karōti sma suduṣkṛtam || 7.30.18 ||

amarēndra mayā buddhyā
 prajāḥ sṛṣṭāstathā prabhō |
 ēkavarṇāḥ samābhāṣā
 ēkarūpāśca sarvaśaḥ || 7.30.19 ||

tāsām nāsti viśēṣō hi
 darśanē lakṣaṇē'pi vā |
 tatō'hamēkāgramanā -
 stāḥ prajāḥ samacintayam || 7.30.20 ||

sō'ham tāsām viśēṣārtham
 striyamēkāṃ vinirmamē |
 yad yat prajānām pratyakṣam
 viśiṣṭam tat taduddhṛtam || 7.30.21 ||

tatō mayā rūpaguṇai -
 rahalyā strī vinirmitā |
 halaṃ nāmēha vairūpyaṃ
 halyaṃ tatprabhavaṃ bhavēt || 7.30.22 ||

yasyā na vidyatē halyaṃ
 tēnāhalyēti viśrutā |
 ahalyētyēva ca mayā
 tasyā nāma prakīrtitam || 7.30.23 ||

nirmitāyāṃ ca dēvēndra
 tasyāṃ nāryāṃ surarṣabha |
 bhaviṣyatīti kasyaiṣā
 mama cintā tatō'bhavat || 7.30.24 ||

tvaṃ tu śakra tadā nārī
 jānīṣē manasā prabhō |
 sthānādhikatayā patnī
 mamaīṣēti purandara || 7.30.25 ||

sā mayā nyāsabhūtā tu
 gautamasya mahātmanaḥ |
 nyastā bahūni varṣāṇi
 tēna niryātītā ca ha || 7.30.26 ||

tatastasya pariññāya
 mahāsthairyaṃ mahāmunēḥ |
 jñātvā tapasi siddhiṃ ca
 patnyarthaṃ sparśītā tadā || 7.30.27 ||

sa tayā saha dharmātmā
 ramatē sma mahāmuniḥ |
 āsannirāśā dēvāstu
 gautamē dattayā tayā || 7.30.28 ||

tvam kruddhastviha kāmātmā
 gatvā tasyāśramaṃ munēḥ |
 dr̥ṣṭavāṃśca tadā tāṃ strīm
 dīptāmagñiśikhāmiva || 7.30.29 ||

sā tvayā dharṣitā śakra
 kāmārtēna samanyunā |
 dr̥ṣṭastvam sa tadā tēna
 āśramē paramarṣiṇā || 7.30.30 ||

tataḥ kruddhēna tēnāsi
 śaptaḥ paramatējasā |
 gatō'si yēna dēvēndra
 daśābhāgaviparyayam || 7.30.31 ||

yasmānmē dharṣitā patnī
 tvayā vāsava nirbhayāt |
 tasmāt tvam samarē śakra
 śatruhastaṃ gamiṣyasi || 7.30.32 ||

ayaṃ tu bhāvō durbuddhē
 yastvayēha pravartitaḥ |
 mānuṣēṣvapi lōkēṣu
 bhaviṣyati na saṃśayaḥ || 7.30.33 ||

tatrārdham tasya yaḥ kartā
 tvayyardham nipatiṣyati |
 na ca tē sthāvaram sthānam
 bhaviṣyati na saṃśayaḥ || 7.30.34 ||

yaśca yaśca surēndraḥ syād
 dhruvaḥ sa na bhaviṣyati |
 ēṣa śāpō mayā mukta
 ityasau tvām tadābravīt || 7.30.35 ||

tām tu bhāryām sunirbhartsya
 sō'bravīt sumahātapāḥ |
 durvinītē vinidhvaṃsa
 mamāśramasamīpataḥ || 7.30.36 ||

rūpayauvanasampannā
 yasmāt tvamanavasthitā |
 tasmād rūpavatī lōkē
 na tvamēkā bhaviṣyati || 7.30.37 ||

rūpaṃ ca tē prajāḥ sarvā
 gamiṣyanti na saṃśayaḥ |
 yat tadēkaṃ samāśritya
 vibhramō'yamupasthitaḥ || 7.30.38 ||

tadāprabhṛti bhūyiṣṭhaṃ
 prajā rūpasamanvitā |
 sā taṃ prasādayāmāsa
 maharṣiṃ gautamaṃ tadā || 7.30.39 ||

ajñānād dharṣitā vipra
 tvadrūpēṇa divaukasā |
 na kāmākārād viprarṣē
 prasādam kartumarhasi || 7.30.40 ||

ahalyayā tvēvamuktaḥ
 pratyuvāca sa gautamaḥ |
 utpatsyati mahātējā
 ikṣvākūṇāṃ mahārathaḥ || 7.30.41 ||

rāmō nāma śrutō lōkē
 vanaṃ cāpyupayāsyati |
 brāhmaṇārthē mahābāhu -
 rviṣṇurmānuṣavigrahaḥ || 7.30.42 ||

taṃ drakṣyasi yadā bhadre
 tataḥ pūtā bhaviṣyasi |
 sa hi pāvayituṃ śakta -
 stvayā yad duṣkṛtaṃ kṛtam || 7.30.43 ||

tasyātithyaṃ ca kṛtvā vai
 matsamīpaṃ gamiṣyasi |
 vatsyasi tvaṃ mayā sārdhaṃ
 tadā hi varavarṇini || 7.30.44 ||

ēvamuktvā sa viprarṣi -
 rājagāma svamāśramam |
 tapaścacāra sumahat
 sā patnī brahmavādinaḥ || 7.30.45 ||

śāpōtsargāddhi tasyēdaṃ
 munēḥ sarvamupasthitam |
 tat smara tvam mahābāhō
 duṣkṛtaṃ yat tvayā kṛtam || 7.30.46 ||

tēna tvam grahaṇaṃ śatrō -
 ryātō nānyēna vāsava |
 śīghraṃ vai yaja yajñaṃ tvam
 vaiṣṇavaṃ susamāhitaḥ || 7.30.47 ||

pāvitastēna yajñēna
 yāsyasē tridivaṃ tataḥ |
 putraśca tava dēvēndra
 na vinaṣṭō mahāraṇē || 7.30.48 ||

nītaḥ sannihitaścaiva
 āryakēṇa mahōdadhau |
 ētacchrutvā mahēndrastu
 yajñamiṣṭvā ca vaiṣṇavam || 7.30.49 ||

punastridivamākrāma -
 danvaśāsacca dēvarāṭ |
 ētadindrajitō nāma
 balaṃ yat kīrtitaṃ mayā || 7.30.50 ||

nirjitastēna dēvēndraḥ
 prāṇinō'nyē tu kiṃ punaḥ |
 āścaryamiti rāmaśca
 lakṣmaṇaścābravīt tadā || 7.30.51 ||

agastyavacanam śrutvā
 vānarā rākṣasāstadā |
 vibhīṣaṇastu rāmasya
 pārśvasthō vākyamabravīt || 7.30.52 ||

āścaryam smāritō'smyadya
 yat tad dr̥ṣṭam purātanam |
 agastyam tvabravīd rāmaḥ
 satyamētacchrutam ca mē || 7.30.53 ||

ēvam rāma samudbhūtō
 rāvaṇō lōkakaṇṭakaḥ |
 saputrō yēna saṅgrāmē
 jitaḥ śakraḥ surēśvaraḥ || 7.30.54 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
 uttarakāṇḍē triṃśaḥ sargaḥ ||